

Vergaderjaar 2017–2018

30 196

Duurzame ontwikkeling en beleid

G

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 december 2017

De energietransitie is een langetermijnontwikkeling met grootschalige, elkaar beïnvloedende economische, ecologische, sociale en institutionele effecten. De energietransitie vereist dat partijen in de samenleving samenwerken, ieder vanuit zijn eigen kunde en verantwoordelijkheid. De transitie wordt ondersteund door herziening van de wet- en regelgeving.

Met deze brief informeer ik u over de wetgevingsagenda energietransitie, die een aantal wetsvoorstellen over de energietransitie bevat die ik de komende jaren wil indienen. Ik vind het belangrijk u hierin in een vroeg stadium mee te nemen en zal u daarom periodiek informeren over de stand van zaken.

Doelstelling wetgevingsagenda energietransitie

De wetgevingsagenda energietransitie omvat de volgende wetten: de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet, de Warmtewet, de Wet windenergie op zee en de Mijnbouwwet. Doel van de wetgevingsagenda is deze wetten in overzichtelijke en samenhangende stappen gereed te maken voor de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening waarin ook de betrouwbaarheid, betaalbaarheid en veiligheid is geborgd. In het Regeerakkoord is aangegeven dat de hoofdlijnen van de afspraken op het terrein van klimaat en energie worden verankerd in een Klimaatwet. Over de Klimaatwet bent u onlangs separaat geïnformeerd.

De aanpassing van de wet- en regelgeving wordt in vier verschillende tranches ingedeeld. Hierdoor kan de wetgeving de snel wijzigende ontwikkelingen in de energietransitie op een juiste wijze faciliteren.

Vier wetgevingstranches

Eerste tranche: knelpunten wegnemen

Op dit moment zijn twee wetsvoorstellen bij de Tweede Kamer aanhangig. Het gaat om het wetsvoorstel tot wijziging van de Warmtewet (Kamerstukken II 2016–2017, 34 723) en het wetsvoorstel Voortgang Energietransitie (Kamerstukken II 2016–2017, 34 627). Met deze voorstellen worden een aantal pregnante knelpunten voor de energietransitie in de huidige wetten weggenomen. Belangrijke onderdelen zijn bijvoorbeeld de ruimte voor experimenten en wijziging van de aansluitplicht op het gasnet. Ik ben verheugd dat de Tweede Kamer het wetsvoorstel Voortgang Energietransitie gereed acht voor plenaire behandeling. Ik hoop dat het wetsvoorstel tot wijziging van de Warmtewet ook snel plenair behandeld kan worden.

Tweede tranche: fundament voor de transitie

De energietransitie vergt een nieuwe invulling van de energiewetgeving, die in deze tranche zal plaatsvinden.

Allereerst wordt de Mijnbouwwet in twee stappen gereed gemaakt voor de energietransitie. De eerste stap is de totstandkoming van een wetsvoorstel voor geothermie. Aardwarmte is een relatief nieuwe sector die sterk in ontwikkeling is. Om de ontwikkeling van nieuwe projecten beter te faciliteren en te komen tot een veilige en verantwoorde ontwikkeling van geothermie is een aanpassing van de mijnbouwregelgeving gewenst. Ik verwacht dit wetsvoorstel hierover in het voorjaar van 2018 te consulteren en in de loop van dat jaar bij uw Kamer in te kunnen dienen. Daarnaast werk ik aan een wetsvoorstel over de ontmanteling van de Nederlandse olie- en gasinfrastructuur. Ontmanteling van de Nederlandse olie- en gasinfrastructuur (platforms, putten, pijpleidingen en kabels), met name offshore, speelt in de komende decennia een belangrijke rol, aangezien in deze periode een aanzienlijk deel van de nu nog producerende olie- en gasvelden en de bijbehorende infrastructuur het einde van de economische levensduur zal bereiken. In het kader van de energietransitie worden ook de mogelijkheden voor hergebruik en ander gebruik gezien (wind op zee, CCS, geothermie, opslag van waterstof). Een wetsvoorstel hierover verwacht ik in de tweede helft van 2018 bij de Tweede Kamer in te kunnen dienen.

Daarnaast wordt gestart met een herziening en samenvoeging van de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet in een nieuwe Energiewet. Hiermee wordt de stroomlijning, optimalisering en modernisering, die voorzien was in het wetsvoorstel STROOM alsnog opgepakt. Met de Energiewet worden rollen en verantwoordelijkheden verduidelijkt. Daarnaast vraagt de energietransitie om meer flexibiliteit in het systeem om de betrouwbaarheid en betaalbaarheid van de Nederlandse elektriciteitsvoorziening op peil te houden. Daarbij is het uitgangspunt dat marktpartijen geprikkeld moeten worden om business cases te ontwikkelen voor vraagsturing, opslag, conversie en andere vormen van flexibiliteit. Het doel is te komen tot wetgeving die de transitie naar een duurzame energiehuishouding optimaal ondersteunt. Ten slotte is wetgeving nodig die beter aansluit bij de huidige en toekomstige Europese regelgeving. Het streven is het wetsvoorstel in de eerste helft van 2019 bij de Tweede Kamer in te dienen.

Ook wordt in deze tranche een uitbreiding van de Warmtewet voorzien. Deze uitbreiding zal voornamelijk zien op de ordening van de markt. In aanvulling op de consumentenbescherming (op basis van een maximum prijsstelling) worden hierin zaken vastgelegd rond onafhankelijk

netbeheer, derdientoegang en verduurzaming. Ik verwacht dat dit wetsvoorstel in de loop van 2019 bij de Tweede Kamer kan worden ingediend.

Ten slotte is op 28 juni 2017 een wijziging van de Wet windenergie op zee aangekondigd (Kamerstukken II, 2016–2017, 33 561, nr. 33). Het wetsvoorstel dient om beter in te kunnen spelen op de mogelijke situatie dat er subsidieeloze biedingen komen. De regelgeving wordt optimaal afgestemd op het faciliteren van zowel biedingen met en zonder subsidie. Ik verwacht een wetsvoorstel hierover begin 2018 te consulteren en zo mogelijk voor de zomer bij de Tweede Kamer in te kunnen dienen.

Derde tranche: implementatie Europese regelgeving.

Het Clean Energy package is een pakket van verordeningen en richtlijnen die uitvoering en implementatie behoeven (Kamerstuk 21 501-33, nr. 666). Gezien de implementatietermijnen zal dit pakket als een aparte tranche van de Energiewet worden geïmplementeerd om het risico op vertraging zoveel mogelijk te voorkomen. Ik verwacht dat uiteindelijk begin 2021 het pakket geïmplementeerd zal moeten zijn. Dit is nog afhankelijk van de Brusselse besluitvorming. Mijn streven is het voorstel medio 2020 bij de Tweede Kamer in te dienen.

Vierde tranche: voortbouwen aan de transitie

In de vierde tranche worden resterende of aanvullende punten uit het Regeerakkoord en het Klimaat- en Energieakkoord in regelgeving verankerd. De tweede tranche heeft gezorgd voor het fundament waarop de wetgeving in deze tranche kan voortbouwen. De inhoudelijke voorbereiding zal voor een belangrijk deel parallel lopen met de voorgaande tranches, maar vergt meer tijd. Het gaat om onderwerpen waar de komende jaren nadere analyse, proefdraaien en oordeelsvorming nodig is, voordat tot regelgeving overgegaan kan worden. In dit wetsvoorstel zal bijvoorbeeld het recht op warmte, zoals genoemd in het Regeerakkoord worden geregeld. Mijn streven is dit wetsvoorstel begin 2021 bij de Tweede Kamer te kunnen indienen.

Tot slot

De energietransitie is een veranderingsproces dat diep ingrijpt in economie en samenleving, in alle sectoren en op alle niveaus. Het is een complex proces en de snelheid waarmee nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden is hoog. Dat betekent ook dat de ontwikkelingen in de maatschappij harder zullen gaan dan de wetgeving aan te passen is. Door deze indeling in tranches verwacht ik dat het mogelijk moet zijn om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Deze wetgevingsagenda is erg ambitieus in tijd en inhoud. Ik vertrouw erop dat uw Kamer deze ambitieuze agenda deelt en mee wil werken aan een tijdige realisering ervan.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes